

lipnja 1918.

Daniela Cortiša. — Lagerlöf: Jorg. Montogomery: Ne... — Ujak Benjani... — Kipling: Is... — Crveni krin... — Maupas... — Lijavsko prip... V listu: U preplati... avu god. K 48... — Lagerlöf: Jorg. Montogomery: Ne... — Ujak Benjani... — Kipling: Is... — Crveni krin... — Maupas... — Lijavsko prip... Cijena IV.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutru.

U Puli, ponedjeljak 1. srpnja 1918.

Sroj 1067.

HRVATSKI LIST u nakladnoj tiskari J.C. KRMPOVIC u Puli tisk. Gustava I. Uredništvo: Slatinska ulica 24. Odgovorni urednik JOSEPH HAIN u Puli. — Ručni plisi se ne vraćaju. Četvrtak, 1. avgust, god. 26.796.

olucija u teoriji — oportunitizam u praksi.

U austrijskoj socijalnoj demokraciji došlo je do sile. Kako je to bilo u Njemačkoj, desilo se tako i u Austriji. I hrvatska se socijalna demokratija počela cijepati, što nije nikakvo čudo, uvaži li da imade u socijalnoj demokraciji kao što u svim drugoj stranci zdravih i nezdravih elemenata, njih ličnosti i oportunitista. Kao što je za vrijeme u Rusiji prijedala državna oblast više uz bolje nego uz takozvane umjerene socijalne demokrate, a to poradi toga, što je razmak između boljstva i realnih prilika bio tako ogroman, da je sebični demagog i ludjak mogao pribistati uz navodno revolucionarnu struju, tako su i naši vlasti milici revolucionarni oportunisti od političkih radnika umjereni programi. Istaknuti smo nekoje činjenice, kao na primjer da u Bosni ne da izlazi ni jedan nacionalističko-oporbeni list, to člost narodnog osjećaja, dok „Glas Slobode“ nesmetano dalje uz „Sarajevski List“, „Hrvatski vječnik“ i „Bosničke Pošte“, i trčanski „Lavorator“ uživa mlinost u nečijim očima, a u Puli imademo socijalistički organ, koji je nadležnoj oblasti sto na sreci u mnogo većoj mjeri od bljednog „Hrvatskog Lista“, uza sve to, što „Hrvatski nemam ni izdačku boljevičkih tendencija, što je napisao na čelu koji radikalni program, što ne pušta realnih prilika iz vidika te se ne gubi u preko-revolucionarno cijepidačarenje. U trčkom se „Lavorator“ razvila u tom pogledu na zanimljiva polemika između compagnia Puecher i Golouha na jednoj strani i Pittioni, Tume, Kara i Pasiglja na drugoj strani. Razlika između stanovišta je frazeologički neznačljiva, u suštini, a što se tiče ličnosti, zija čitat prepad između Puechera na primjer i gospodina Pasiglja, podvin Puecher i gospodin Golouh su u praksi pogibijeniji sadašnjem državnom sustavu od katolika i čistih teoretičara. Dok se jedni oslanjaju na suhoperne i davno već preživjele teorije, traže drugi dužnošću, da se ove teorije, makar ograničenom opsegu, prenesu na aktivno polje, a toga nemam sumnje; da imade Edmondo Puecher, kad žali, što socijaliste nijesu sudjelovali kod manosti u Pragu, jer bi bili time dokazali mnogo rapspoloženje, koje vlada u narodu, nego li najekstremnije teorijama u akademskim raspravama. Toga bi bili ovu socijaliste dokazali, da im oporba te fraza za novinu, već da imade i hrpenjača, se odupru vlasti. Billi bi dokazali, da su pripravni jednočitli i skrenuti svojim osjećajima svog političkog uvjerenja jednim činom, koji bi bio mogao i u većma nepovoljnih posljedicu za njihovu dobrobit.

Oni ljudi, koje imenovani teoretičari označavaju imenovanim gradjanima i buržoazijom, ma da ne privaju buržonzi, te ih smatraju dobrogostenim građima samo poradi toga, što nijesu dobrogosteni je socijalističke jedne stranke, doprinijeli su za "nacionalističke" ideje žrtava, bili pozavarani, i ugorili za internat, dok se "revolucionarnim socijalistima" (sadatnje) "Pravde", "Glasa slobode" i "Lavoratoru" nije nikada nešto takvoga. Nijesu programi srožer javnog života, već i odvažnost ljudi, kojima je program u djelovanju kategorički imperativ. Uza sve jugoslavensko naše socijalne demokracije, bio bi sav svet prena dnevni red preko našeg pitanja, da nije bilo socijalističkih, klerikalnih i liberalnih i međustranih radnika, koji bi bili preporodili narod u toj Mladi su slovenački socijalni demokrati prešli svoje ideologije od hipokritičnih fraza i dosjeti od svakog zavaravanja naroda boljevičkim rečima. Zdravom i nepristranom su autokritikom i unutar svoje stranke popu pop a bobu bob, jer je njihova najveća zasluha. Jer do sad su socijalistički nekamo visoko "ex cathedra", ma da su priznali nepogrješivost pape. Oportunistička nova poluiteligencija smatra još u jek vrhovnom političkom mudrošću govoriti medju četiri oka: razborito i normalno, a narod zaslijepljivati kojakin neprožaćenim mrvama iz knjiga velikih novih teoretičara. U nijednoj stranci nije bilo toliko ikice između realnog osjećaja vodećeg pojedinca demografskih paragrafa. Radi toga je svim petnim i poštenim ljudima, koji su u dubini svog osjećaj pravo socijalistički, bilo najteže, privati socijalnoj demokratiji stranci. Radi toga je u redovima socijalne demokracije našega naroda dala trajno oskudica razumniku, ma da su ovi stranci kao djaci i kasnije u društvenom životu bili proletari.

"Meno chiacchiere e più fatti", to je naš program svim sviju iskrenih i svojim idejama

odanih ljudi. To kažu i drugovi Golouh i Edmondo Puecher, koji se in camera caritatis neće ni najmanje čuditi, da su drugovi oko "Lavoratora" bili u zadnje doba toliko puta ciljem "bestidnog bijedjenja" i "insinuacije". Jer to svakako stoji, da se ove ljudi bijedi samo radi toga, što ovo kvečetanje imade za sebe prividjaj vjerojatnosti; dok se borce za Jugoslaviju ne može ni uz najbolju volju bijediti, da su radili po diktatu kojekavkog namjesnika ili ministra, što se javno tvrdio o socijalistima za vrijeme Cerninovog strijaka.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 30. (D. u.) Službeno se javlja: Naši su položaji na visoravni "Sette Comuni" ležali jučer od 3 sata u jutro unaprijed pod najtežom neprijateljskom topničkom paljbom, kojoj su kasnije slijedile navale protiv Col Rosso i protiv Monte di Valbella. Dok su juriši upereni protiv Col Rosso bili uopće uzaludni, uspjelo je Talliancima na Monte di Valbella tza vanredno žestokih bojeva iz bliza, da prodru u našu prvu liniju. Billi su istjerani iz njih bataljunima vrne ugarske pješačke pukovnije broj 131 i po varadinskoj pješačkoj pukovniji broj 16. Daljnji pokušaji navale, kao što i djelomični nasrtaji na Sisemot i kod Asiago billi su ugušeni u klici našom topničkom paljicom. Inače topnički bojevi od izmjeničke žestine.

Poglavlja generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 30. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: U odsjećima na Yser i južno od Aisne trajala je jučer preko dana topnička djelatnost. Na večer oživjela je takodjer na ostalim frontama. Između Ysera i Marne manji pješački bojevi. Kod jačih susaka neprijatelja južno od rijeke Oursq i kod vlastitih uspješnih izvidničkih poduzeća na Hartmannwerkerkopfu dopremili smo zarobljenika. Poručnik je Udet potučio svoju 36., poručnik Loewenhardt svoju 31., a poručnik Jacob svoju 21. i 22. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Pred svjetovnom bitkom. K vijestima o novoj, možda odlučnoj bici za Pariz javlja "Prager Tagblatt" iz Brna: Engleski izvjestitelji u Francuskoj javlju o neposrednom početku nove velike bitke u Francuskoj. Posebni izvjestitelji Reuterovog ureda javlja u drugom brzojavu od 23. lipnja, da je perioda novih priprava dovršen. Otklanja mnenje, da je pretrgnute boje sakrivila umornost neprijatelja, te drži, da su strategički razlozi sklonili Hindenburga, da privremeno zaustavi boj. O novom početku bojeva nema sumnje, jer smo neposredno pred njima. — "Morningpost" tvrdi, da su Nijemci priveli nova pojačanja, koja su dosad bila u Rusiji. O smjeru nastajućeg njemačkog napora izražuju vojnički kritičari engleskih listova razne predstavke, no većina je od njih mnenja, da će se operacije nastaviti smjerom prema Parizu. — Pariski "Matin" smatra novu njemačku olenzivu proti Pikardiji za sigurnu, te vjeruje, da će biti, u koliko se bude dalo, još jača, nego li prijašnje.

Francuski izvještaj od 29. lipnja na večer: Osim prilično žestoke topničke djelatnosti između Oursqa i Marne i u predjelu istočno od Reimsa, nema šta da bi se javilo.

Izvještaj istočne armije: Neprijateljsko se topništvo pokazalo osobito revno u odsjeku Doiniana i Vardara kao sto i sjeverno od Mayasaga. Naše su baterije uzvratile sa razornom i smetajućom paljicom. Neprijateljska su odijeljenja bila raspršena.

Iz bivšeg ruskog carstva.

Polag vijesti Petrogradske brzovjane agencije preuređuju Čeho-Slovaci svoju vojsku u smjeru na Ufa-Mias. Česko-slovačko je odijeljenje zaposjelo željezničku stanicu Novo-Sergjevski. Polag zadnjeg izvještaja vrhovnog zapovjednika Crvenih garda na fronti Ural-Sibirija-Berzin zaposjeli su ove povorčne stanicu Sysran na Volgi i Robzanku.

General Svečin, koji se povratio iz Kijeva, izjavlja, da se političko gospodarska pregovaranja podonske republike sa Ukrajinom najbolje razvijaju. Taganrog će postati slobodnim gradom. Kod pregovaranja generala Knörzera sa zastupnicima taganroške gradske uprave bilo je utanačeno, da se

sve državne oblasti, nalazeće se u gradu, moraju podrediti općinskoj upravi.

Berlinski biro petrogradske brzovjane agencije javlja od 27. t. m.: Vijest, koju su priopćile novine, da je Jekaterinburg bio zaposjednut po Česima, ne odgovara činjenicama. U gradu nalazi se sada stožer uralsko-sibirске fronte. Sredinom lipnja kušali su proturevolucionarni elementi organizovali ustanak proti sovjetu, kod čega je doslo u gradu do sukoba. Sadašnji položaj u gradu učinjen je najbolje izvještajem štaba od 20. lipnja: Gvozdenom je rukom bio u Jekaterinburgu uspostavljen red. Poduzete bijahu energične mјere protiv pojedinih proturevolucionarnih elemenata, koji bili vodjeni od menjevika, bijelih gardista i socijalnih revolucionara. U Jekaterinburgu bio je uapšen velik broj urotnika protiv sovjeta. Sa miliošću ne mogu da računaju neprijateljski radnički i seljački vlasti. — Zapovjednici sovjetskih četa na različitim mjestima fronte izvještaju o porazima, što ih pretrpiše Čeho-Slovaci u boju sa četama sovjeta. Čete sovjeta napreduju u smjeru na Uralsk. Jedna pukovnija sovjetskih četa porazila je potpuna odjeljenja proturevolucionara, koje je operisalo na granici kotara Nikolajevsk. Od uralsko-sibirskih se fronte javlja, da su Čeho-Slovaci bili potisnuti na 160 kilometara od Čeljabinska natrag. Preko polovice željeznice kod Ičhe nalazi se u rukama sovjetskih četa. Da zadrže dalje napredovanje dikt su Čeho-Slovaci tračnice u zrak.

Kako javlja ukrajinski brzovjavi ured iz Kijeva potvrđuje se vijest, da su boljevičke čete na uzmaku iz Jekaterinburga umorile bivšeg cara.

"Daily Mail" saznaće od svog dopisnika iz Peking-a: Kitajski ministar izvanjskih posala u Eheng-šang izjavio je u jednom razgovoru: Kitaj mora u svom vlastitom interesu i u interesu saveznika zaprijetiti napredovanje Nijemaca na skrajnjem istoku. Budući Kitaj nema teritorijalnih težnja, ne može pobuditi nikakvu sumnju. Mi ćemo sačekati na instrukcije saveznika, ako ne bi skrajnja opasnost isključila svako oklijevanje. Intervencija bi imala jednu svrhu zadržati napredovanje zajedničkog neprijatelja. Kitajsko-japanski ugovor nije nikakav defenzivni ili ofenzivni savez, već je utanačen za stanovitu svrhu i za stanovitu operacionu sferu. Važnost će imati samo u slučaju, ako dodje do rata u Sibiru, a izvan kreposti bi došao, čim bi neprijateljstva prestala. Izričito naglašujem, da Kitaj nema neprijateljskih nakana, te da je postupak taj posljedica činjenice, što je u ratnom stanju sa Njemačkom. Prem je carstvo rusko uvijek imalo želje napadati Kitaj, mnijemo, da je Rusija kao večeras potrebna za ravnotežu na svijetu. — Kako Reuterov ured iz Sangaja javlja, gotovo je tako reći između Kitaja i Japana koji se tiče željezna majdana u Fengtianshanu kod Nankinga. Prama tome ugovor preuzet će Kitaj upravu u tom željeznom majdanu a zajedno s Japancima izradjivat će se ček. Japanci će dati za tvornicu, koja se imade izgraditi, 20 milijuna yona. Time dobivaju Japanci faktično nadzor nad produkcijom majdana.

Petrogradski dopisnik "Secula" javlja iz Stockholm-a, da će socijalni revolucionari, koji su pomisli, te koji rade rukom u ruku sa kadetima, izdati izjavu u prilog oružane intervencije antante u Rusiji.

Petrogradski listovi pripisuju pobjedu Čeho-Slovaca nad boljevičima izdaji Crvene garde, koja je dođuće brojem momčadi i topništva bila jača od protivnika, ali je na bataljune prelazila u neprijateljski tabor pošto je prije poubjala svoje vodje.

U engleskim političkim krugovima računalo se sigurno već sredinom svibnja, da će nastupiti ratno stanje medju republikom Sibirijom i Njemačkom. Odluka će pasti doskora. Sibirija će Njemačkoj rat bez obzira na položaj Rusije navijestiti. Sibiriju će poduprijeti u ovom poduzeću Japan i Amerika.

* Akcija za mir. "Zeit" javlja: Austro-ugarski veleposlanik u Madridu konferirao je sa španjolskim ministrom-predsjednikom o posredovanju za mir. Španjolska bi vlast u tom slučaju odgodila parlament, da se nesmetano posveti posredovanju. U Berlinu smatraju tu vijest za neistinu.

* Koliko će još trajati rat? Glavni odsjek njemačkog rajhstaga nastavio je dne 27. lipnja vijećanje o rumunjskom mirovnom ugovoru. Kon-

